ДРУГІ ЭТАП РЭСПУБЛІКАНСКАЙ АЛІМПІЯДЫ ПА ВУЧЭБНЫХ ПРАДМЕТАХ “БЕЛАРУСКАЯ МОВА” І “БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА”

2021/2022 навучальны год

Комплексная работа
9 клас

Заданні	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*Усяго*
Балы											

Заданне 1. Адзначце правільныя сцверджанні:

Колькасць балаў – 6

1. Граматычная аснова сказа можа складацца з аднаго члена сказа – дзейніка або выказніка.
2. Калі дзейнік і выказнік выражаны назоўнікамі ў назоўным склоне, паміж імі заўсёды ставіцца працяжнік.
3. У слове 'дождж' чатыры гукі.
4. Дзеепрыслоўе – асобая нязменная форма дзеяслова.
5. Акцэнталагічныя нормы рэгулююць месца размяшчэння націску ў словах.
6. Асноўныя адзінкі сінтаксісу – слова, словазлучэнне, сказ і тэкст.
7. Пры змяненні слова (напрыклад, скланенні назоўнікаў, прыметнікаў, лічэбнікаў, займеннікаў) утвараюцца формы аднаго і таго слова.
8. Словы ў словазлучэннях звязаны двума відамі падпарадкавальнай сувязі: дапасаваннем і прымыканнем.
9. Паводле паходжання прыназоўнікі падзяляюцца на вытворныя і невытворныя.
10. Паводле мэты выказвання сказы бываюць апавядальныя, пытальныя і клічныя.

Заданне 2. Размяркуйце словы па слупках табліцы ў адпаведнасці з колькасцю гукаў.

Колькасць балаў – 6

Увага! Ёсць”лішнія”словы.

Ячня, жніўё, чагосьці, бейсбол, вазьмі, зжаць, будзьце, расчасаць, абысці, ездзіць, мядзведзь, слухаць, з’ездзіць, маёр.

5 гукаў	6 гукаў	7 гукаў

Заданне 3. Устаўце прапушчаныя літары о, э, а.

Колькасць балаў – 6

Ч..рнавокі	р..дказубы	ф..такамера
д..брадзей	в..семсот	ск..араход
ш..равокі	ч..рнавалосы	к..негадоўля
ст..грамовы	д..браякасны	в..сьмісоты

Заданне 4. Утварыце дзеясловы незакончанага трывання пры дапамозе суфіксаў -ва-, -ыва-, -іва-.

Узор: вымыць – вымываць

Колькасць балаў – 6

Падкрэсліць		выпісаць	
праветрыць		адгадаць	
расклеіць		адрозніць	

Заданне 5. Запішыце ўласныя імёны і геаграфічныя назвы па-беларуску.

Колькасць балаў – 6

Авдотья		Брюссель	
Алла		Голландия	
Виолетта		Забайкалье	
Анна		Калькутта	
Жанна		Уручье	
Татьяна		Уречье	

Заданне 6. Устанавіце адпаведнасць паміж фразеалагізмамі з кампанентам 'муха' і іх значэннямі.

Колькасць балаў – 6

А. З мухамі ў носе	1. Снег, сняжынкі
Б. Як сабаку муха	2. Хто небудзь, нечакана раззлаваўшыся, занадта гарачыцца
В. Белыя мухі	3. Вельмі ўпарты, капрызны, наравісты
Г. Мухі дохнуць	4. Нясцерпна сумна
Д. Шалёная муха ўкусіла	5. Вельмі ціхі, лагодны, пакорлівы
Е. Мухі не пакрыўдзіць	6. Нічога не значыць для каго-небудзь, далёка не дастаткова каму-небудзь

Адказ: А_ Б_ В_ Г_ Д_ Е_

Заданне 7. Пастаўце ў сказах прапушчаныя знакі прыпынку, вызначце, якой часцінай мовы з'яўляюцца выдзеленыя словы.

Колькасць балаў – 6

Сказ	Часціна мовы
Серафім Іванавіч зразумеў **што** чалавеку гэтаму не церпіцца расхінуць перапоўнененую крыўдаю душу.	
Вакол дома надзейна ўкрытага густым ельнікам буяў яркімі вяргінямі кветнік.	
Там за далёкім борам **і** неба выглядала больш блакітным.	
Начное чэрвеньскае неба густа крэслілі метэарыты **што** асабліва густа падаюць у гэты час.	
Пераапрануўшыся Васіль накіраваўся на заняткі.	
Чацвёрка атрыманая за кантрольную па матэматыцы не давала Міхасю спакою.	

Заданне 8. Размяркуйце словы ў адпаведнасці з іх лексічным значэннем.

Колькасць балаў – 6

Андарак, бэлька, намітка, кадушка, світка, цэбар, збан, кажух, дах, прызба, ступа, свіран.

Назвы частак дома, сялібы	Назвы посуду	Назвы адзення

Заданне 9. Прачытайце. Вызначце назву і аўтара твора.

Колькасць балаў – 6

1. Над пустым бульбянішчам Тэклінага агарода, над недалёкім выганам і дарогай, што, узбегшы на ўзгорак, хаваецца ў шэрай далечы, марудна паўзе восеньскі адвячорак. Некуды спяшаюцца імклівыя пакудлачаныя хмары ў небе, за хатамі ў вёсцы трывожна бляе авечка, і недзе разважна гергечуць гусі.

Тэкля сячэ, адпачывае ў кароткіх перапынках і ўвесь час азірае дарогу.

Аўтар___________________, назва твора___________________

2. Рака шалела. Нізавыя парывы вятрыскі раскалыхалі вялікія, у рост чалавека, хвалі. Яны каціліся супраць плыні, шоргаючы белымі грабянцамі. Хвалі ішлі адна за адной, і процілеглы бераг губляўся ў чарнільнай навальнічнай цемры.

Але і адтуль, са змроку, далятаў усхваляваны, нізкі гук вады.

Аўтар____________________, назва твора____________________

3. За вокнамі – позняя мокрая восень.

Чацвёрты і пяты класы злучаны ў адзін пакой – на “беларускую гадзіну”. Вучні-палякі пайшлі на гэты час дахаты, аднак і без іх у вялікім пакоі двум класам вельмі цесна.

Аўтар____________________, назва твора____________________

Заданне 10. Прачытайце. Вызначце, пра якіх беларускіх пісьменнікаў ідзе гаворка?

Колькасць балаў – 6

1. Гэты пісьменнік з’яўляеца аўтарам кнігі “Казкі жыцця”. ________________
2. Першы зборнік гэтага пісьменніка “Жалейка” выйшаў з друку ў 1908 годзе.____
3. Яго сапраўднае прозвішча Самуіл Плаўнік. “Шчасце не ў золаце”, – гаварыў вядомы беларускі пісьменнік. ____________________________________
4. Гэты пісьменнік у XVI стагоддзі ў горадзе Рыме стварыў на лацінскай мове сваю неўміручую паэму. ____
5. З-пад пяра гэтага пісьменніка выйшаў адзіны прыжыццёвы зборнік “Вянок”. ____
6. Яго прозвішча супадае з назвай шырокага капелюша з палямі. ____________